

Nr 16.

Godkänd av första kammaren den 17 februari 1942.

Godkänd av andra kammaren den 17 februari 1942.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor.

(Statsutskottets utlåtande nr 12.)

Till KONUNGEN.

I propositionen nr 1 ha under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, till behandling upptagits vissa spørsmål rörande dels revision av den vid civila avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen, dels besparingsarbetet och riksstatsförslaget, dels avlönings- och omkostnadsanslagen m. m., dels anslag till anläggningsarbeten, dels ock för flera huvudtitlar gemensamma anslagsberäkningar (se statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1942).

I anledning härav får riksdagen anföra följande.

Tjänsteförteckningsrevisionen omfattar, såvitt nu är ifråga, befattningar inom allmänna civilförvaltningen i lönegraderna A 1—A 29. Till grund för Kungl. Maj:ts förslag har legat en av 1939 års tjänsteförtecknings-sakkunniga i ämnet verkställd utredning.

Departementschefen har i statsrådsprotokollet redogjort för resultatet av de överbäranden, som vid budgetarbetet ägnats de sakkunnigas förslag. En sammanfattning av detta resultat återfinnes i en vid statsrådsprotokollet såsom bihang fogad förteckning till tjänsteförteckningsrevisionen. Därjämte har departementschefen berört vissa med tjänsteförteckningsrevisionen sammanhängande frågor, i anslutning vartill Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen anfört meddela de bestämmelser, som erfordras på grund av revisionen.

Då riksdagen i detta sammanhang behandlar revisionen av tjänsteförteckningen, kommer riksdagen att till prövning upptaga allenast de spørsmål, som innefattas i det av Kungl. Maj:t begärda bemyndigandet. Beträffande de med avseende å olika befattningar föreslagna förändringarna kommer riksdagen att angiva sin ståndpunkt i samband med behandlingen av de av Kungl. Maj:ts förslag berörda ämbetsverkens och myndigheternas avlöningsanslag.

Det bemyndigande, varom Kungl. Maj:t nu hemställt, avser vissa med genomförandet av tjänsteförteckningsrevisionen sammanhängande spörsmål. Därvid har bland annat uttalats, att innehavare av tjänst, som flyttas till högre lönegrad eller utbytes mot högre icke-ordinarie tjänst, bör erhålla den högre tjänsten utan nytt kungörelseförfarande. I enlighet med vedertagna grundsatser föreslås dock, att vad härutinnan ifrågasatts icke skall tillämpas å tjänstinnehavare, som vid ingången av nästa budgetår uppnått pensionsåldern men erhållit anstånd med avgång ur tjänsten. I sistnämnda fall bör tjänstens lönegradsplacering ändras först vid den tidpunkt, då nuvarande tjänstinnehavaren avgår.

Vad sålunda föreslagits anser sig riksdagen böra godkänna.

Då tjänst flyttas från icke-ordinarie till ordinarie stat förutsättes den nya ordinarie tjänsten skola kungöras ledig i vanlig ordning. Jämväl riksdagen anser, att i regel bör förfaras på detta sätt. Emellertid har riksdagen ansett, att Kungl. Maj:t, om särskilda omständigheter så påfordra, må efter framställning av vederbörande ämbetsverk eller myndighet för visst fall medgiva, att tjänsten utan kungörelseförfarande må besättas med dess nuvarande innehavare.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall vidare i fråga om tjänstemännens löneklassplacering vid uppflyttning av tjänst till högre lönegrad tillämpas den huvudregeln, att innehavaren av sådan tjänst bibehåller sin nuvarande löneklassplacering, såvida denna icke understiger lägsta löneklassen i den nya lönegraden. Vad sålunda föreslagits föranleder icke annat uttalande från riksdagens sida, än att riksdagen förutsätter, att befattningshavare, som efter tjänstens uppflyttning i lönegrad kommer att bibehålla sin löneklassplacering, skall för uppflyttning till nästa löneklass få tillgodoräkna den tid, han tillhört den nu innehavda löneklassen, dock högst tre år.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt i anslutning till tjänsteförteckningsrevisionens genomförande föreslagit föranleder icke någon erinran från riksdagens sida.

Av departementschefens redogörelse framgår, att *besparingsarbetet* alltjämt i väsentliga delar är knutet till besparingsberedningen. Därjämte bedrivs inom särskilda förvaltningsområden en likartad verksamhet av vissa andra organ, nämligen statens krisrevision samt de civila och militära byggnadsutredningarna.

Av den av departementschefen lämnade redogörelsen framgår vidare, att besparingsberedningen endast i begränsad utsträckning behandlat frågor rörande fjärde huvudtiteln samt att de av krisrevisionen vunna besparingarna inom försvarsväsendet icke kunnat komma till uttryck i anslagsberäkningarna, emedan de i huvudsak taga formen av en effektivisering av användningen av anvisade medel.

Den av krisrevisionen bedrivna, med departementschefens nyssnämnda uttalande åsyftade verksamheten synes väl överensstämma med de önskemål, som tidigare framförts från riksdagens sida. Riksdagen vill i avseende härå erinra om det av 1941 års riksdag gjorda uttalandet om angelägenheten av att inom de olika militära förvaltningsgrenarna skapa bästa möjliga ga-

ranti för en klok hushållning med de stora medelsbelopp, som för närvarande anvisas till försvarsväsendet.

Tvekan synes emellertid ha varit rådande angående gränsdragningen mellan besparingsberedningens och krisrevisionens arbetsområden. Det har befarats, å ena sidan, att dubbelarbete kunde uppkomma genom den av nämnda besparingsorgan bedrivna verksamheten samt, å andra sidan, att vissa områden, särskilt den mera permanenta militära organisationen, icke bleve föremål för ingående behandling ur besparingssynpunkt, även på grund av att frågan om den framtida gestaltningen av den militära organisationen och försvarsväsendets ekonomiska förvaltning för närvarande är föremål för omfattande utredningar.

Riksdagen anser sig böra understryka vikten av att fjärde huvudtiteln så långt förhållandena medgiva ägnas lika ingående granskning även ur besparingssynpunkt som övriga huvudtitlar. Denna granskningsuppgift synes i första hand kunna utföras av krisrevisionen, varvid angeläget är att erforderligt samarbete äger rum såväl med besparingsberedningen som med pågående utredningar angående den militära organisationen och förvaltningen. Därigenom torde dubbelarbete kunna undvikas samtidigt som de olika organens sakkunskap kommer till sin fulla rätt.

Beträffande besparingsberedningens verksamhet har redogörelse lämnats i statsverkspropositionen. Riksdagen förutsätter, att även erfarenheterna från krisrevisionens verksamhet i någon form delgivas riksdagen. Den närmast till hands liggande utvägen torde därvid vara, att statsutskottet i dess egenskap av riksdagens budgetgranskande organ erhåller kännedom om dessa erfarenheter även i de delar, som av militära skäl böra undanhållas offentligheten.

Beträffande *avlöningsanslagen* har Kungl. Maj:t hemställt om förlängning av det för innevarande budgetår lämnade bemyndigandet att medgiva överskridande av de i avlöningsstaterna genom riksdagens beslut maximerade posterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, och till avlöningar till icke-ordinarie personal. Riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts förslag härutinnan. Liksom skett vid riksdagens ställningstagande i föl till motsvarande spörsmål, utgår riksdagen dock från att riksdagen hålles underrättad om den utsträckning, i vilken bemyndigandet av Kungl. Maj:t tages i anspråk.

I syfte att skapa en arbetsreserv anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 särskilda reservationsanslag (B) till *anläggningsarbeten*, vilka anslag skulle få tagas i anspråk blott efter en prövning av de avsedda företagens angelägenhet ur arbetslöshetssynpunkt. Den gynnsamma utvecklingen på arbetsmarknaden har medfört, att nämnda beredskapsanslag hittills blott i mindre utsträckning behövt tagas i anspråk.

Av statsrådsprotokollet framgår, att vissa förslag framläggas om frigörelse från arbetslöshetsförbehållet för vissa kvarstående beredskapsanslag, som avse arbeten, vilka det av andra skäl visat sig angeläget att nu få till stånd. Med hänsyn till storleken av den därefter kvarstående arbetsreser-

ven har dock anledning icke ansetts föreligga att äska ytterligare beredskapsanslag. I viss utsträckning ha likväl anslag för ej individualiserade anläggningsarbeten ansetts böra äskas i större omfattning än som förändes av de direkta behoven, varvid emellertid avsetts, att medlen icke skola disponeras annat än i den mån arbetslöshetsläget kan komma att påkalla detta.

Vad sålunda i avseende å anläggningsarbeten framhållits i statsrådsprotokollet har icke givit riksdagen anledning till annat uttalande än att riksdagen vid behandlingen av de olika anslagspunkterna kommer att närmare pröva såväl förslaget om frigörelse från arbetslöshetsförbehållet för vissa kvarstående beredskapsanslag som ock ifrågasatta nya medelsanvisningar till anläggningsarbeten.

Under rubriken *för flera huvudtitlar gemensamma anslagsberäkningar* har departementschefen behandlat frågor avseende ersättning till fastighetsfonderna, ersättning till statens domäners fond för upplåten mark samt vidare frågor angående rörligt tillägg, dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. och kristillägg. Beträffande frågan om kristillägg kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut. Vad departementschefen anfört beträffande övriga nu omförmälda spörsmål föranleder icke någon erinran från riksdagens sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1942 förordats och under iakttagande av vad riksdagen ovan anfört meddela de bestämmelser, som erfordras på grund av tjänsteförteckningsrevisionen;

dels beslutat, att det Kungl. Maj:t för budgetåret 1941/42 lämnade bemyndigandet att medgiva överskridande av genom riksdagens beslut maximerade anslagsposter till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, eller till avlöningar till icke-ordinarie personal skall äga fortsatt giltighet för budgetåret 1942/43;

dels medgivit, att dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1942/43 må i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1942 förordade grunder utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t;

dels ock beslutat, att utgifterna för dyrtidstillägg skola beträffande befattningshavare och pensionärer vid de affärsdrivande verken eller vid av dessa övertagna företag eller inrättningar utgå av de medel, av vilka verkets utgifter i övrigt bestridas.

Stockholm den 17 februari 1942.

Med undersåtlig vördnad.